

BIJLAGE 6

Natuurtoets huizenbouw Zwiggelte

Natuurtoets huizenbouw Zwiggelte

Planlocaties Schoolweg en Ripkampenweg

projectnr. 164960-157411
revisie 00
11 juli 2006

Opdrachtgever

Gemeente Midden-Drenthe
Postbus 24
9410 AA BEILEN

datum vrijgave	beschrijving revisie 00	goedkeuring	vrijgave
11 juli 2006	Definitief rapport	R. Verhagen	ing. G.A. van der Laan

Samenvatting

De gemeente Midden-Drenthe heeft het voornemen om op twee locaties aan de noordzijde van Zwiggelte woningen te bouwen. In het kader van de wijziging van het bestemmingsplan is het noodzakelijk om inzicht te hebben in de effecten van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen op beschermde natuurwaarden.

De plangebieden liggen niet in of nabij een beschermd gebied. De voorgenomen plannen zijn daarom alleen getoetst aan de soortbescherming, die geregeld is in de Flora- en faunawet. Daarnaast zijn aanbevelingen gedaan vanuit de algemeen geldende zorgplicht.

Ter plaatse van de beide plangebieden en de directe omgeving komen enkele beschermde soorten voor, waaronder de ontheffingsplichtige soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger en steenmarter. Vaste rust- en/of verblijfplaatsen van deze soorten zijn niet aanwezig binnen de planlocaties. Negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen plannen worden niet verwacht voor deze ontheffingsplichtige soorten. Voor de voorgenomen plannen hoeft dan ook geen ontheffing te worden aangevraagd.

Verwacht mag worden dat de werkzaamheden op de locatie Ripkampenweg leiden tot de verstoring van broedende vogels. Broedende vogels mogen in het kader van de Flora- en faunawet niet verstoord worden. Hiervoor kan ook geen ontheffing worden verkregen. Dit betekent dat de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen (circa 15 maart t/m circa 15 juli) moeten starten.

In het plangebied Schoolweg is in de omgeving slechts in beperkte mate broedgelegenheid voor vogels aanwezig, waarbij verwacht wordt dat hier uitsluitend weinig verstoringsgevoelige soorten broeden. Dit maakt het mogelijk om goed vast te stellen of en waar broedende vogels aanwezig zijn. Door een verstoringvrije zone rondom de nesten aan te houden kunnen de werkzaamheden hier mogelijk reeds in het broedseizoen gestart worden.

De overige beschermde soorten waaraan als gevolg van de voorgenomen plannen negatieve effecten te verwachten zijn (diverse muizensoorten, amfibieën), behoren allen tot de algemeen voorkomende soorten. Voor deze soorten geldt bij ingrepen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algemene vrijstelling. De aanvraag van een ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet is dan ook niet nodig. In het kader van de zorgplicht worden de volgende aanbevelingen gedaan om negatieve effecten op soorten zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel in omvang te verminderen:

- Werkzaamheden buiten het voortplantingsseizoen (circa maart t/m september) van zoogdieren starten.
- Vegetatie voor aanvang van de werkzaamheden zo kort mogelijk maaien.
- Steenhopen op de locatie Ripkampenweg verwijderen in het najaar (oktober) of het vroege voorjaar (maart).
- Steenhopen zoveel mogelijk met de hand verwijderen.

Inhoud	Blz.
Samenvatting	1
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Wettelijk kader	5
1.3 Doel	6
1.4 Werkwijze	6
1.5 Leeswijzer	7
2 Gebiedsbeschrijving	9
2.1 Huidige gebiedskenmerken	9
2.2 Bureaustudie	9
2.3 Terreinbezoek	9
2.4 Waargenomen en te verwachten beschermde soorten	10
3 Toetsing effecten voorgenomen ingrepen	13
3.1 Beschrijving ingreep	13
3.2 Effecten op beschermde soorten	13
4 Conclusies en aanbevelingen	15
4.1 Conclusies	15
4.2 Aanbevelingen	15
4.3 Voorbehoud	15
Geraadpleegde bronnen	17
Bijlage 1: Wettelijk kader	19
Bijlage 2: Resultaten bureaustudie	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Midden-Drenthe heeft het voornemen om op twee locaties in Zwiggelte woningen te bouwen. Beide locaties liggen aan de noordzijde van het dorp (figuur 1). Om nieuwbouw mogelijk te maken moet het bestemmingsplan aangepast worden. Hiervoor is het noodzakelijk om inzicht te hebben in de effecten van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen op beschermde natuurwaarden.

Figuur 1: Globale aanduiding van beide nieuwbouw-locaties te Zwiggelte, gemeente Midden-Drenthe.

1.2 Wettelijk kader

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. Onder de gebiedsbescherming vallen bijvoorbeeld gebieden die aangewezen zijn in het kader van de Vogel- en/of de Habitatrichtlijn of onderdeel zijn van de Ecologische Hoofdstructuur. Beide locaties liggen niet in of nabij een dergelijk beschermd gebied.

De soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. Deze geldt overal in Nederland. In het kader van deze wet is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als ten gevolge van voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen schade aan beschermde soorten wordt toegebracht, is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze moet worden aangevraagd bij het ministerie van LNV.

Om bij het opstellen van plannen, dan wel bij de uitvoering van de werkzaamheden, rekening te kunnen houden met de aanwezige beschermde plant- en diersoorten is het noodzakelijk om te weten welke soorten in het gebied voorkomen. Het is daarbij van belang om te weten tot welke beschermingscategorie de aanwezige soorten behoren.

De beschermde soorten zijn momenteel ingedeeld in drie categorieën:

- algemene soorten waarvoor geen ontheffingsplicht geldt wegens een algehele vrijstelling;
- strikt beschermde soorten waarvoor een ontheffingsplicht geldt voor werkzaamheden die leiden tot verstoring van deze soorten of vernietiging van het leefgebied;
- overige soorten ('middengroep') waarvoor een vrijstelling geldt indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Voor het onderhavige project is een dergelijke gedragscode momenteel niet van toepassing, zodat ook voor deze soorten een ontheffingsplicht geldt. De voorwaarden waaronder voor deze soorten een ontheffing kan worden verkregen zijn minder streng dan voor de strikt beschermde soorten.

Daarnaast geldt voor **alle** soorten, ook de niet beschermde soorten, de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer redelijkerwijs maatregelen neemt, dan wel redelijkerwijs handelingen met negatieve effecten achterwege laat, om schade aan plant- en diersoorten zoveel mogelijk te beperken.

1.3 Doel

Het doel van voorliggende toetsing is het opsporen van mogelijke strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de huidige natuurwetgeving en te bepalen en of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.4 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden van de plannen met de Flora- en faunawet op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in de plangebieden voor? Welke status hebben deze soorten?
2. Welke invloed heeft de geplande ingreep in het betreffende gebied op de (strikt) beschermde soorten?
3. Hoe kunnen eventuele negatieve effecten op (strikt) beschermde soorten voorkomen dan wel verzacht worden (mitigerende maatregelen)?
4. Indien negatieve effecten niet (geheel) te voorkomen zijn, welk vervolg traject dient dan doorlopen te worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek en verspreidingsatlassen is nagegaan of er wettelijk beschermde planten- of diersoorten in de plangebieden voorkomen. Bij het Natuurloket is gecontroleerd of actuele verspreidingsgegevens verkregen kunnen worden.

Stap 2. Veldbezoek

Na het bureauonderzoek is een verkennend veldbezoek gebracht aan beide locaties en de omgeving. Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie, beoordeeld voor welke soorten de plangebieden daadwerkelijk een geschikt habitat bieden en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de (mogelijke) effecten (vernietiging, verstoring, versnippering biotoop) op de verwachte beschermde soorten beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot een ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 3 zijn conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75, en te nemen vervolgstappen.

1.5 Leeswijzer

De kern van het rapport bestaat uit de conclusies en aanbevelingen van de toetsing. Deze zijn beschreven in hoofdstuk 4. Aangegeven wordt welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. De achtergrondinformatie van de toetsing is beschreven in de hoofdstukken 2 en 3. In hoofdstuk 2 is beschreven welke beschermde soorten op basis van de met de bureaustudie en het terreinbezoek verzamelde informatie in de plangebieden verwacht mogen worden. In hoofdstuk 3 zijn de voorgenomen ingrepen beschreven. Vervolgens is aangegeven wat de effecten hiervan op de verwachte beschermde soorten zijn. Zo nodig zijn maatregelen voorgesteld om effecten te voorkomen, dan wel te beperken. Het wettelijke kader van deze toetsing is beschreven in bijlage 1.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidige gebiedskenmerken

Zwiggelte is een klein dorp in een landelijk gebied, met een agrarisch karakter. Aan de rand van het dorp staan een aantal boerderijen. De agrarische percelen aan de rand van het dorp zijn voornamelijk in gebruik als paardenweides. Beide plangebieden liggen dicht bij elkaar aan de noordzijde van het dorp. Enkele honderden meters ten westen hiervan ligt een ijsbaan. Langs de wegen zijn houtsingels van voornamelijk eiken aanwezig. Aan de noord- en oostzijde van het dorp liggen enkele bosgebieden, met daarin enkele terreintjes met een schraal karakter. Enkele kilometers ten noorden van het de plangebieden liggen het Zwiggelerveld en de boswachterij Hooghalen. Dit zijn uitgestrekte bossen met daarbinnen enkele heideterreinen.

2.2 Bureaustudie

Beide plangebieden liggen in het kilometerhok X:235/Y:543. Uit de beschikbare gegevens van het natuurloket blijkt dat het betreffende kilometerhok recent goed is onderzocht op watervogels, redelijk op dagvlinders, matig op vaatplanten en slecht op reptielen en amfibieën. De overige soortgroepen (zoogdieren, broedvogels, vissen, libellen, sprinkhanen en overige ongewervelden) zijn slecht of geheel niet onderzocht. Uit de beschikbare informatie blijkt dat voor het kilometerhok 6 soorten watervogels bekend zijn, waaronder 4 soorten van de Vogelrichtlijn. Voor de dagvlinders is 1 strikt of overige beschermde soort bekend (tevens 1 Rode lijst soort). Voor de planten zijn geen beschermde soorten bekend, maar wel 4 soorten van de Rode lijst. Voor de reptielen is 1 strikt beschermde soort bekend. Voor de amfibieën is 1 algemeen beschermde soort bekend.

Naast gegevens van het natuurloket is gebruik gemaakt van inventarisatiegegevens uit verschillende verspreidingsatlassen en enkele internetsites. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen zoogdieren (Van Berkel, 1989; Broekhuizen et al., 1992), vogels (Van den Brink et al., 1996), amfibieën en reptielen (Ravon, 2005), dagvlinders (Dijkstra et al., 1992), libellen (Manger & Abbingh, 2004), vissen (Nie, 1997; Ravon, 2005) en insecten (www.EIS.nl; www.Naturalis.nl). De resultaten van deze bureaustudie zijn weergegeven in bijlage 2.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet direct dat deze soorten zich ook daadwerkelijk in de planlocaties voordoen. De planlocaties omvatten slechts een deel van de betreffende kilometerhokken en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het veldbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid verkregen worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in de planlocaties.

2.3 Terreinbezoek

Op 30 mei 2006 zijn beide plangebieden bezocht. Hieronder wordt beschreven wat hiervan de bevindingen zijn.

Locatie schoolweg

Het plangebied zelf bestaat geheel uit een grasland. De vegetatie is hoog en dicht, met nauwelijks structuurverschillen. De meest voorkomende plantensoorten zijn kenmerkend voor voedselrijke bodems, zoals Kropaar, Gestreepte witbol, Gewoon struisgras, Veldzuring en Kruijpende boterbloem. Bij het veldbezoek zijn twee stroken kale grond waargenomen. Hier is kort voor het veldbezoek de vegetatie in zijn geheel verwijderd. De strook grond waarlangs de verbinding met de Schoolweg wordt aangelegd, is begroeid met dezelfde vegetatie als de planlocatie.

Aan drie zijden is het plangebied omgeven door de achtertuinen van woonhuizen. Aan de westzijde is het gebied door een houtsingel afgeschermd van de aangrenzende tuinen. De houtsingel bestaat uit verspreid staande eiken, met een ondergroei van meidoorn, vlier, lijsterbes en kaal wilgenroosje. Over een groot deel van de houtsingel is de ondergroei bijna geheel verwijderd. In de tuinen rondom het plangebied staan maar weinig struiken en bomen.

Aan de noordzijde grenst het plangebied aan een intensief gebruikt agrarisch graslandperceel. Hiertussen ligt een sloot. Langs de slootrand komen eveneens voornamelijk soorten van voedselrijke milieus voor, zoals Glanshaver, Fluitekruid en de Veldzuring. Op de sloothelling groeit Rood zwenkgras, wat er op duidt dat in het verleden de situatie minder voedselrijk was. Het aangrenzende agrarische grasland is kort gemaaid en recent bemest. De sloot zelf heeft steile wanden. Op het moment van het veldbezoek stond circa 20 cm water in de sloot. Waarschijnlijk valt de sloot regelmatig droog. Waterplanten zijn niet aanwezig in de sloot.

Locatie Ripkampenweg

De locatie Ripkampenweg heeft geen duidelijke functie. In de hoeken liggen stapels puin en stenen. De vegetatie wijst op weinig onderhoud en/of gebruik van het terrein, en bestaat uit soorten als akkerdistel, braam, smalle weegbree, gestreepte witbol en boerenwormkruid. Deels is het terrein dichtgegroeid met wilgenstruweel.

Aan twee zijden is het plangebied omgeven door houtsingels van eiken, met daarachter een woonhuis en het agrarische grasland perceel dat ook grenst aan de locatie Schoolweg. Ook langs de Ripkampenweg staan eiken. Aan de noordzijde grenst het terrein aan een kleine bosopstand van eiken, met een ondergroei van vlier en meidoorn.

2.4 Waargenomen en te verwachten beschermde soorten

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de tijdens het veldbezoek vastgelegde biotopen is een inschatting gemaakt van de beschermde soorten die in de plangebieden te verwachten zijn, dan wel tijdens het veldbezoek ook zijn waargenomen (of sporen ervan). Deze soorten en hun beschermingsregiem zijn opgenomen in tabel 1.

Vogels

In het plangebied aan de Schoolweg is geen broedgelegenheid voor vogels aanwezig. Door de bebouwing en de houtsingels rondom is de locatie ongeschikt voor weidevogels. Voor andere vogelsoorten is de aanwezige broedgelegenheid beperkt tot de omgeving. In het plangebied aan de Ripkampenweg kunnen vogels broeden in het wilgenstruweel. Voor beide locaties geldt dat daarnaast broedgelegenheid aanwezig is in de de houtsingels en de houtopstand rondom het plangebied. Hier zullen uitsluitend weinig verstoringgevoelige tuin- en parkvogels broeden, zoals merel, roodborst en winterkoning. In een nestkastje in een van de tuinen broedt een koolmees.

Zoogdieren

Beide plangebieden, tezamen met de directe omgeving, vormen voor slechts een beperkt aantal soorten een geschikt leefgebied. De afwisseling van grasland met houtsingels en houtopstanden rondom vormt een geschikt biotoop voor verschillende muizensoorten, zoals bosmuis, dwergmuis en tweekleurige bosspitsmuis. Deze soorten zullen hun schuilplaatsen met name in de houtsingels hebben. Ook de steenhopen in de locatie Ripkampenweg bieden schuilgelegenheid voor deze soorten. De veldmuis zal in het grasland zelf zijn schuilplaats hebben.

Beide gebieden vormen verder een geschikt jachtbiotoop voor marterachtigen, als steenmarter en wezel. Beide soorten kunnen eveneens hun schuilplaats hebben in steenhopen. De spleten en gaten in de steenhopen zijn dusdanig klein dat hierin geen ruimte is voor de steenmarter om zich in te verschuilen. Bij het terreinbezoek zijn ook geen sporen van de steenmarter aangetroffen, zoals uitwerpselen of prooiresten. Het is daarom niet te verwachten dat de tot de overige beschermde soorten behorende steenmarter een vaste rust- of schuilplaats in de plangebieden heeft. Deze soort bewoont vaak huizen of schuren.

Ook van de strikt beschermde vleermuissoorten zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen in de planlocaties aanwezig. Voor zowel de gewone dwergvleermuis als de laatvlieger geldt dat dergelijke verblijfplaatsen in huizen bevinden. Wel kunnen beide soorten boven de planlocaties foerageren en/of de houtsingels gebruiken om naar hun foerageergebied te migreren.

Amfibieën

In de locatie aan de Schoolweg worden nauwelijks amfibieën verwacht. De sloot langs het plangebied valt waarschijnlijk regelmatig droog. Sterk aan water gebonden soorten, zoals groene en bruine kikkers, worden daarom hooguit in geringe aantallen verwacht. Tijdens het veldbezoek zijn geen kikkers waargenomen in de sloot. Op de ijsbaan, op enkele honderden meters ten westen van de planlocaties, zijn wel exemplaren van de bastaardkikker waargenomen.

Soorten als de kleine watersalamander en de gewone pad zijn alleen voor hun voortplanting aan het water gebonden. Deze kunnen dan ook op grotere afstanden van water aangetroffen worden, waarbij zij zich overdag schuilhouden onder takken, bladeren en stenen. Deze soorten overwinteren ook op dergelijke plekken. De steenhopen in de locatie Ripkampenweg zijn hiervoor uitermate geschikt.

Overige soorten

Van de overige diergroepen, zoals vissen, dagvlinders, libellen en andere ongewervelden worden geen beschermde soorten in de plangebieden of de directe omgeving verwacht. De aanwezige biotopen voldoen niet aan de eisen die de beschermde soorten van deze groepen stellen aan hun leefomgeving, doordat de sloot droogvalt, specifieke waardplanten ontbreken en/of de bodem te voedselrijk is. In de plangebieden komen door de voedselrijkdom van de bodem uitsluitend algemene plantensoorten voor. Beschermde plantensoorten zijn dan ook niet te verwachten.

Tabel 1: De op basis van de bureaustudie en het terreinbezoek verwachte beschermde soorten op de planlocaties Schoolweg en Ripkampenweg te Zwiggelte. De tijdens het terreinbezoek waargenomen soorten (of sporen daarvan) zijn onderstreept. Aangegeven is het beschermingsregiem (T1=algemeen beschermde, T2=overige beschermde soorten, T3=strikt beschermde soorten), voorkomen op bijlage I van de Vogelrichtlijn en voorkomen op de Rode lijst (Kw=Kwetsbaar, Gv=Gevoelig).

Soort		Beschermingsstatus				
		Flora- en faunawet*			Vogelrichtlijn bijlage I	Rode lijst
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	T1	T2	T3		
Zoogdieren (bron: Van Berkel, 1989; Broekhuizen et al., 1992)						
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	X				
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	X				
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	X				
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	X				
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	X				
Mol	<i>Talpa europaea</i>	X				
Egel	<i>Erinaceus eoropaeus</i>	X				
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	X				
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	X				
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	X				
Steenmarter	<i>Martes foina</i>		X			
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	X				
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>				X	
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>				X	
Vogels (bron: Van den Brink et al., 1996)						
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>				X	
Turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>				X	
Huiszwaluw	<i>Delichon urbica</i>				X	Gv
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>				X	
Braamsluiper	<i>Sylvia curruca</i>				X	
Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>				X	
Tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>				X	
Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>				X	
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>				X	
Grote lijster	<i>Turdus viscivorus</i>				X	
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>				X	
Merel	<i>Turdus merula</i>				X	
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>				X	
Koolmees	<i>Parus major</i>				X	
Vink	<i>Fringilla montifringilla</i>				X	
Ringmus	<i>Passer montanus</i>				X	Gv
Huismus	<i>Passer domesticus</i>				X	GV
Kauw	<i>Corvus monedula</i>				X	
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>				X	
Ekster	<i>Pica pica</i>				X	
Vlaamse gaai	<i>Garrulus glandarius</i>				X	
Amfibieën (bron: RAVON, 2005)						
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	X				
Bastaardkikker	<i>Rana esculenta</i>	X				
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	X				
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	X				

3 Toetsing effecten voorgenomen ingrepen

3.1 Beschrijving ingreep

De gemeente Midden-Drenthe heeft het voornemen om in het plangebied aan de schoolweg 7 vrijstaande woningen te bouwen en 6 tweeondereenkap-woningen. Deze worden voor verkeer ontsloten door middel van een aansluiting op de schoolweg. Langs deze aansluiting en aan de achterzijde van de bestaande bebouwing wordt een houtsingelstructuur aangelegd. In het centrale deel van het plangebied wordt een groenzone aangelegd. De sloot aan de noordzijde van het plangebied en de bestaande houtsingel achter de woningen aan de Ripkampenweg blijven behouden. Aan de locatie aan de Ripkampenweg worden 2 vrijstaande woningen gebouwd. De bosopstand en de houtsingel rondom het gebied blijven behouden. De opslag van wilgenstruweel aan de rand van de bosopstand zal verwijderd worden.

3.2 Effecten op beschermde soorten

Uit de bureaustudie en het terreinbezoek blijkt dat in beide plangebieden enkele beschermde soorten verwacht mogen worden. Per soortgroep zijn de mogelijke effecten van de voorgenomen ingrepen in beeld gebracht. De nadruk wordt hierbij gelegd op soorten waarvoor eventueel een ontheffing moet worden aangevraagd. Indien van toepassing zijn mitigerende maatregelen voorgesteld om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen of te verminderen. Voor de tot de algemene beschermde soorten behorende soorten worden in het kader van de zorgplicht eveneens voorstellen gedaan om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen.

Vogels

Vanuit de Flora- en faunawet is het verboden om broedende vogels te verstoren. Hiervoor kan ook geen ontheffing worden verkregen, omdat verstoring eenvoudig kan worden voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen (circa half maart t/m half juli) aan te vangen. Door de verstoring ten gevolge van de werkzaamheden zullen in het volgende broedseizoen de hiervoor gevoelige soorten niet binnen de verstoringsafstand gaan broeden. In het plangebied aan de schoolweg is geen broedgelegenheid voor vogels aanwezig. Ook in de directe omgeving is slechts in beperkte mate broedgelegenheid aanwezig, waarbij geldt dat hier uitsluitend weinig verstoringsgevoelige soorten zullen gaan broeden. De beperkte broedgelegenheid maakt het mogelijk om voor aanvang van de werkzaamheden goed in beeld te brengen of en waar vogelnesten aanwezig zijn. Voor weinig verstoringsgevoelige soorten wordt er in het algemeen van uit gegaan dat door een zone van circa 20 meter rondom het nest te vrijwaren van activiteiten, verstoring wordt voorkomen. Door vooraf een dergelijke inventarisatie van aanwezige nesten te maken, kunnen de voorgenomen werkzaamheden onder voorbehoud van bovenstaande zonering mogelijk ook in het broedseizoen gestart worden.

Voor de locatie Ripkampenweg geldt dat zowel in als net buiten het plangebied veel broedgelegenheid aanwezig is. De werkzaamheden zullen hier dan ook buiten het broedseizoen gestart moeten worden.

De gunstige staat van instandhouding van de in of nabij de planlocaties voorkomende vogelsoorten komt niet in gevaar door de voorgenomen werkzaamheden.

Zoogdieren

In beide plangebieden komen een beperkt aantal beschermde zoogdieren voor. Negatieve effecten op de vleermuissoorten Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis, die beide strikt beschermd zijn, worden niet verwacht. Vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten zijn namelijk niet binnen de plangebieden aanwezig. Beide soorten zijn relatief ongevoelig voor verstoring door verlichting (beide soorten jagen vaak rondom lantaarnpalen), zodat als gevolg van de voorgenomen plannen mogelijke migratieroutes of foerageergebieden niet verstoord worden. Vaste rustplaatsen van de steenmarter zijn niet aanwezig binnen de plangebieden. Negatieve effecten op deze soort worden dan ook niet verwacht.

In de locatie aan de Schoolweg zijn geen schuilplaatsen voor algemene beschermde zoogdieren als egel, hermelijn en wezel aanwezig. Deze soorten zijn hoofdzakelijk 's nachts en in de schemering actief. Overdag worden deze soorten niet in het plangebied verwacht, waardoor negatieve effecten voor deze soorten niet aan de orde zijn. Ook voor de diverse muizensoorten zijn weinig schuilplaatsen aanwezig, met uitzondering van de veldmuis. Negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen plannen op deze locatie zullen voor de meeste soorten dan ook beperkt zijn tot enkele individuen. Door de vegetatie voor aanvang van de werkzaamheden zo kort mogelijk te maaien, wordt het gebied minder aantrekkelijk voor veldmuizen. Deze zullen het plangebied dan mijden. De beste periode hiervoor is buiten het voortplantingsseizoen (circa maart t/m september), omdat dan geen jongen in de muizennesten aanwezig kunnen zijn. Hierdoor blijft de schade tot een minimum beperkt.

Op de locatie Ripkampenweg kunnen dergelijke kleine dieren zich verschuilen tussen de aanwezige steenhopen. Bij het verwijderen van deze steenhopen met een kraan of ander zwaar materieel kan dan ook schade aan deze soorten toegebracht worden. Deze schade is maar moeilijk te voorkomen omdat deze soorten bij gevaar hun hol in vluchten. De omvang van de negatieve effecten zullen het grootste zijn tijdens het voortplantingsseizoen (circa maart t/m september), buiten het voortplantingsseizoen leven de soorten solitair. Aanbevolen wordt daarom om de steenhopen buiten deze periode te verwijderen. De soorten planten zich snel voort, waardoor negatieve effecten op populatieniveau niet aan de orde zijn.

De gunstige staat van instandhouding van de in de planlocaties voorkomende zoogdieren komt als gevolg van de voorgenomen plannen niet in gevaar.

Amfibieën

In de plangebieden worden uitsluitend enkele algemeen voorkomende amfibieën soorten verwacht. Beide kikkersoorten zullen uitsluitende in lage dichtheden in de onmiddellijke nabijheid van de sloot voorkomen. Negatieve effecten op deze soorten zijn dan ook nauwelijks aan de orde.

De gewone pad en kleine watersalamander houden zich overdag schuil in de houtsingels of onder de steenhopen. Bij het verwijderen van de steenhopen op de locatie Ripkampenweg met behulp van zwaar materieel lopen individuen daarom het directe gevaar om gedood te worden. In de winterperiode (november t/m februari) lopen verstoorde individuen daarnaast het gevaar om te bevriezen, waardoor ze eveneens sterven. Door de stenen buiten de winterperiode zoveel mogelijk handmatig te verwijderen worden negatieve effecten zoveel mogelijk beperkt.

De gunstige staat van instandhouding van de in het gebied aanwezige amfibieënsoorten komt niet in gevaar.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

In de beide plangebieden en de directe omgeving komen een aantal beschermde soorten voor, dan wel worden verwacht, waaronder een tweetal strikt beschermde vleermuissoorten en de tot de overige beschermde soorten behorende steenmarter. Van de voorgenomen plannen worden geen negatieve effecten op deze soorten verwacht. Voor de voorgenomen plannen hoeft dan ook geen ontheffing te worden aangevraagd.

Verwacht mag worden dat de werkzaamheden in het plangebied Ripkampenweg leiden tot verstoring van broedende vogels. Broedende vogels mogen in het kader van de Flora- en faunawet niet verstoord worden. Hiervoor kan ook geen ontheffing worden verkregen. Dit betekent dat de voorgenomen werkzaamheden na het broedseizoen (circa 15 maart t/m circa 15 juli) moeten starten.

Voor de locatie Schoolweg is in de omgeving in beperkte mate broedgelegenheid aanwezig, waarbij verwacht wordt dat hier uitsluitend weinig verstoringgevoelige soorten broeden. Dit maakt het mogelijk om goed vast te stellen of en waar broedende vogels aanwezig zijn. Door een verstoringvrije zone rondom de nesten aan te houden kunnen de werkzaamheden hier mogelijk reeds in het broedseizoen gestart worden.

De overige beschermde soorten waaraan als gevolg van de voorgenomen plannen negatieve effecten te verwachten zijn, behoren allen tot de algemeen voorkomende soorten. Voor deze soorten geldt bij ingrepen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algemene vrijstelling. De aanvraag van een ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet is dan ook niet nodig.

4.2 Aanbevelingen

In het kader van de zorgplicht worden de volgende aanbevelingen gedaan om negatieve effecten op soorten zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel in omvang te verminderen:

- Werkzaamheden buiten het voortplantingsseizoen (circa maart t/m september) van zoogdieren starten.
- Vegetatie voor aanvang van de werkzaamheden zo kort mogelijk maaien, waardoor het gebied voor een aantal soorten minder aantrekkelijk wordt.
- Steenhopen op de locatie Ripkampenweg verwijderen in het najaar (oktober) of het vroege voorjaar (maart).
- Steenhopen zoveel mogelijk met de hand verwijderen, om het doden van kleine zoogdieren en amfibieën te voorkomen.

4.3 Voorbehoud

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op beperkte inventarisatiesgegevens van derden, literatuuronderzoek en een aanvullend terreinbezoek.

Geraadpleegde bronnen

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging. 3^e herziene druk.

Dijkstra, A., Dekker, H. & Takman, B., 1992. Dagvlinders in Drenthe. Provincie Drenthe, dienst ruimte en groen, Afdeling natuur, landschap en recreatie i.s.m. Consulentenschap natuur, bos, landschap, Faunabeheer Drenthe en Staatsbosbeheer.

Manger, R. & G. Abbingh, 2004. Libellen in Drenthe. Libellenwerkgroep Drenthe. 2^e druk. Assen.

Nie, H.W., 1997. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. 2^e herziene druk. Stichting atlas verspreiding Nederlandse zoetwatervissen. Media publishing, Doetinchem.

Ravon, 2005. Waarnemingenoverzicht 2003 en 2004. Ravon 20, 7(2).

Van Berkel, C.J.M., 1989. Projekt verspreiding zoogdieren Drenthe. Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer. Consulentenschap voor Drenthe.

Van den Brink, H., A. van Dijk, B. van Os & P. Venema, 1996. Broedvogels van Drenthe. Van Gorcum, 1996

www.EIS.nl

www.Naturalis.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedbescherming en soortbescherming. De gebiedbescherming omvat de beschermde natuurmonumenten (aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet) en de Speciale BeschermingsZones (SBZ), aangewezen in het kader van de Vogel- en/of de Habitatrichtlijn. De gebiedsbescherming van de SBZ is sinds 1 oktober 2005 geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998. Voor de Habitatrichtlijngebieden geldt echter dat de overheid bij vergunningverlening de habitattoets uit dient te voeren conform de EU-HRL (Habitatrichtlijn), zolang het gebied nog niet formeel is aangewezen door LNV. Op dit moment vallen de Habitatrichtlijngebieden op grond van jurisprudentie nog onder de rechtstreekse werking van de Habitatrichtlijn. De VRL (Vogelrichtlijn) gebieden zijn in 2000/2003 wel formeel aangewezen en vallen derhalve onder de Nbwet 1998.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de natuurwaarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Een vergelijkbare bescherming kent de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het beschermingsregiem is opgenomen in de Nota Ruimte (2004). De bescherming van de EHS is niet in wetgeving vastgelegd, maar vindt plaats via het bestemmingsplan.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen SBZ welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied.

In het kader van de Flora- en faunawet wordt een groot scala aan dier- en plantensoorten beschermd. Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplantingsplaatsen of vaste rust- en verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord. Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaatsen worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

- Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

- Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.
- Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren

Artikel 11:	Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.
Artikel 13:	Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

De aanvankelijke ruime bescherming van een grote groep gewervelde dieren (o.a. zoogdieren en vogels) en een beperkte groep ongewervelden (o.a. enkele vlindersoorten en libellensoorten) in Nederland is met ingang van het nieuwe Vrijstellingenbesluit¹ genuanceerd. Op basis van dit besluit zijn drie categorieën beschermde soorten te onderscheiden. De verschillende categorieën zijn gegroepeerd in drie tabellen.

Tabel 1. Algemeen beschermde soorten, waarvoor een vrijstelling geldt voor overtredingen van artikel 8 t/m 12 bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik.

Tabel 2. Overige beschermde soorten, die minder algemeen voorkomen en veelal zeldzaam zijn of bedreigd. Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt met behulp van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. In deze categorie vallen ook alle vogelsoorten. De vrijstelling is alleen van toepassing op werkzaamheden als 'bestendig beheer en onderhoud', 'bestendig gebruik' of 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting'. Wanneer niet volgens een dergelijke gedragscode wordt gewerkt of als het andere ingrepen betreft, is een ontheffing nodig. De ontheffing voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Hier vallen echter niet de vogels onder, die vallen onder het zwaardere toetsingsregiem, genoemd onder 3.

Tabel 3. Strikt beschermde soorten die zeldzaam en veelal bedreigd zijn. Hieronder vallen tevens de soorten die zijn opgenomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van 'bestendig beheer en onderhoud' en 'bestendig gebruik' als gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode. Als het andere werkzaamheden betreft of als niet gewerkt wordt conform een gedragscode moet voor deze soorten een ontheffing worden aangevraagd. Voor deze soorten geldt een streng toetsingskader waarbij moet worden aangetoond dat er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang, er geen alternatieven zijn en de ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

---

1. ¹ Besluit van 10 september 2004, houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen. Dit besluit is sinds eind februari 2005 van kracht.

Bijlage 2: Resultaten bureaustudie

Tabel 1: soorten in of nabij kilometerhok X:235/Y:543. Aangegeven is het beschermingsregiem (T1=algemeen beschermd, T2=overige beschermd soorten, T3=strikt beschermd soorten), voorkomen op bijlage I van de Vogelrichtlijn en voorkomen op de Rode lijst (Kw=Kwetsbaar, Gv=Gevoelig).

Soort		Beschermingsstatus						
		Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet*			Vogelrichtlijn bijlage I	Rode lijst
				T1	T2	T3		
Zoogdieren (bron: Van Berkel, 1989; Broekhuizen et al., 1992)								
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	x						
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	x						
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	x						
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	x						
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	x						
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	x						
Mol	<i>Talpa europaea</i>	x						
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	x						
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	x						
Haas	<i>Lepus europeus</i>	x						
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	x						
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	x						
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	x						
Steenmarter	<i>Martes foina</i>		x					
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	x						
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	x						
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>				x			
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>				x			
Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>				x			
Vogels (bron: Van den Brink et al., 1996)								
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>				x			
Turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>				x			
Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>				x		Kw	
Huiszwaluw	<i>Delichon urbica</i>				x		Gv	
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>				x		Gv	
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>				x			
Braamsluiper	<i>Sylvia curruca</i>				x			
Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>				x			
Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>				x			
Heggenmus	<i>Prunella modularis</i>				x			
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>				x			
Grasmus	<i>Sylvia communis</i>				x			
Geelgors	<i>Emberiza citrinella</i>				x			
Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>				x		Gv	
Gele kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>				x			
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>				x		Gv	
Boompieper	<i>Anthus trivialis</i>				x			
Grote lijster	<i>Turdus viscivorus</i>				x			
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>				x			
Merel	<i>Turdus merula</i>				x			

Soort		Beschermingsstatus				
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet*			Vogelrichtlijn bijlage I	Rode lijst
		T1	T2	T3		
Koekoek	<i>Cuculus canorus</i>			x		Kw
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>			x		
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>			x		
Koolmees	<i>Parus major</i>			x		
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>			x		
Vink	<i>Fringilla montifringilla</i>			x		
Ringmus	<i>Passer montanus</i>			x		Gv
Huismus	<i>Passer domesticus</i>			x		Gv
Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>			x		
Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>			x		
Kauw	<i>Corvus monedula</i>			x		
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>			x		
Ekster	<i>Pica pica</i>			x		
Vlaamse gaai	<i>Garrulus glandarius</i>			x		
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>			x		
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>			x		
Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>			x		
Amfibieën (bron: RAVON, 2005)						
Bastaardkikker	<i>Rana esculenta</i>	x				
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	x				
Heikikker	<i>Rana arvalis</i>			x		
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	x				
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	x				
Reptielen (bron: RAVON, 2005)						
Adder	<i>Vipera berus</i>			x		Kw
Levendbarende hagedis	<i>Lacerta vivipara</i>		x			
Dagvlinders (bron: Dijkstra et al., 1992)						
Heideblauwtje	<i>Plebejus argus</i>			x		